

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VII. Soluuntur argumenta aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

homo autem, quia in unitatem persona accessit Verbo anima rationalis & caro. Et cap. 36. *Quid enim natura humana in homine Christo meruit, ut in unitatem persona unicus Filij Dei singulariter esset assumpta?* Similia habet lib. 13. Trinit. cap. 17. epist. 3. ad Volusianum; 102. ad Euodium. & 120. cap. 4. ad Honoratum, & alibi.

Denique B. LEO nihil frequentius repetit in omnibus suis sermonibus & epistolis, sed præcipua epistola 97. ad Leonem Augustum, cap. 1. ubi sic ait: *Anathematizetur ergo Nestorius qui B. Virginem Mariam non Dei sed hominis tantummodo credidit genitricem, ut aliam personam carnis, aliam faceret Deitatis.*

CAPVT VII.

Soluuntur argumenta aduersariorum.

SUPEREST argumenta soluere Nestorianorum, quæ ut plurimum sophistica sunt. Argumentum PRIMVM, Ioan. 2. Dominus ait: *Soluite templum hoc, cum loqueretur de sua humanitate, ergo Deus Christus & homo Christus duæ personæ sunt; nam non dixit, soluite me. & præterea non potest esse idem, templum & qui in templo habitat.* Hoc argumentum facit Theodoretus in reprehensione secundi anathematismi Cyrilli, & postea sæpe repetit.

RESPONDEO, hoc argumento rectè probari, duas esse in Christo naturas, non autem duas personas. Nam etiam *animus noster dicitur habitare in corpore, ut in suo tabernaculo, quia diuersa est natura animi à natura corporis, & tamen vna persona est, quæ ex animo & corpore constat, Iob. 4. dicuntur homines inhabitare domos luteas. & 2. Corinth. 5. Apostolus dicit: Si terrestris domus huius nostra habitationis, &c. Ibidem: Qui sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati.* Et 2. Petr. 1. *Velox est depositio tabernaculi mei.* Itaque rectè Chrysostomus homil. 10. in Ioan. ex illo: *Et habitauit in nobis,* colligit duas esse naturas in Christo: non rectè autem Theodoretus colligit duas personas.

Argu-

» Argumentum SECUNDVM. Apostolus de Christo dicit
 » Philipp. 2. *In similitudinem hominum factus, & habitu in-*
 » *uentus ut homo.* Non igitur Christus Deus, homo fuit, sed
 » hominibus similis propter indumentum humanitatis. Quom-
 » admodum Rex indutus rusticis vestibus non esset rusticus,
 » sed rusticorum similis. Quare Theodoretus (qui, ut supra
 » diximus, aliquando Nestorij partes sequutus est) in comento-
 » rario huius loci scribit, Paulum voluisse dicere, Verbum non
 » esse factum hominem, sed induisse hominem.

RESPONDEO cum Ambrosio, Chrysostomo, Theophylacto, & Oecumenio in hunc locum, Christum non fuisse
hominem, sed similem hominibus, in ea significatione qua
hic accipitur, homo; Nam cum Paulus dicit, Christum factum
esse in similitudinem hominum, & habitu inuentum
ut hominem, Hominis vocem accipit, ut significat ordinatè
purum hominem, conceptum ex semine viri, natum in pec-
cato, peccatis obnoxium. Talis enim Christus videbatur, sed
 non erat. qua significatione vtitur idem Paulus cum ait
 Galat. 1. Se Euangelium non didicisse ab homine, sed à Christo.
 Vbi sine dubio per hominem, purum hominem intelligit
 alioquin non diceret, sed à Christo, quasi Christus non esset
 homo, cum idem Paulus dixisset: Vnus est mediator Dei &
hominum, homo Christus Iesus. 1. Timoth. 2.

Porro CHRYSOSTOMVS indicat etiam aliam expli-
 cationem, quam sequuntur Haymo & S. Thomas, scilicet
 (*In similitudinem hominum*) significet similitudinem in spe-
 cie humana, & sensus sit, Christum factum esse verum ho-
minem, proinde similem ceteris in specie. Cui explicatio
 satis conuenit id, quod præcedit, Formam serui accepit. Et
 enim forma serui natura humana, ut supra ostendimus. Verum
 autem, Habitus, hoc loco nõ significat vestem, sed extrinsecam
 figuram, ut Chrysostomus, Theophylactus, & Oecumenius
 exponunt. Non enim Græcè est ἐν δμοιωσιν, sed ἐν ὁμοίωσιν, id est
 sensus est, Christus figura corporis exteriori videbatur
 de turba hominum, cum tamen esset singularis quidam, &
 diuinus homo, vel figura exteriori ostendebat se verum esse
 hominem.

Quia tamen AVGVSTINVS lib. 83. quæst. 73. Cyrillus lib.
 II. in Ioann. cap. 14. Haymo & Thomas in hunc locum per
 habitum

habitu intelligunt indumentum. Responderi potest ad argumentum, humanitatem vocari indumentum Verbi, nō quia Verbum non sit verè, & substantialiter homo, sed propter similitudinem, quæ est inter vestes, & humanitatē. Nam ut per vestes homines cognoscuntur, sic per humanitatem Deus agnitus est: & quemadmodum cum vestes induimus, aprantur vestes ad figuram corporis, & proinde vestes mutantur, non homo; sic etiam, cum Verbum caro factum est, humanitas mutata est Verbo immutabili permanente. Igitur propter has & alias eiusmodi similitudines dici potest humanitas indumentum Verbi, licet alioqui Verbum verè & substantialiter homo factum sit.

Argumentum TERTIVM, Hebr. 7. Filius Dei Christus dicitur *esse sine matre & sine genealogia*, ergo alius est Filius Mariæ, qui matrem & genealogiam habet, & alius Filius Dei, qui utroque caret.

Respondet rectè CASSIANVS lib. 7. de incarnatione, posse argumētum in aduersarios retorqueri. nam ibidem ab Apostolo, de quo dictum est sine matre, sine genealogia; de eodem dicitur sine patre; ergo si iste locus intelligitur de Filio Dei, sequitur Filium Dei non habere Patrem; quod est contra Nestorium, qui distinguit Filium Dei Patris à Filio Virginis Matris. Dicit deinde Cassianus, Apostolum duas Christi natiuitates explicare voluisse; vnā sine matre, nimirum diuinā; alterā sine patre, nimirum humanā.

Argumentum QVARTVM. Nomen DEVS absolutè positum, non significat Deum homini vnitum, sed Deum tantum; at Maria non peperit Deum tantum, sed Deum homini vnitum, ergo non debet dici Maria Dei genitrix. Hoc argumentum Nestorij fuisse scribit Theodoretus lib. 4. de hæreticis fabulis, in hæresi Nestorij.

RESPONDEO, Nomen (DEI) absolutè positum, non significare quidem Deum homini vnitum, sed neque excludere id à suā significatione; proinde malam esse cōsequentiam argumenti. Quòd autem nomen, DEI, absolutè secundum Scripturas, tribui possit ei, qui de Virgine natus est, probatur ex eo, quod tribuitur ei, qui mortuus est; cum eiusdem sit nasci & mori. Act. 20. Attendite vobis, inquit Paulus, & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere

gere

gere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Et 1. Ion. 3. In hoc cognouimus caritatem Dei; quoniam ille pro nobis animam suam posuit.

- ” Argumentum QUINTVM. Filius Mariæ dixit: *Deum meum*,
 ” *Et quid dereliquisti me?* Matth. 27. Et: *Pater, saluifica me*
 ” *ex hac hora.* Ioan. 12. Et Angelo eguit consolatore, Luca. 1.
 ” At ista Filio Dei non conueniunt, nō igitur idem erat Filius
 ” Dei, & Filius Mariæ.

Respondet CYRILLVS in defensione quarti anathematismi contra Theodoretum, ista omnia conuenire Filio Dei secundum formam humanam, sicut contraria ei conueniunt secundum formam Dei; est enim verus Deus & verus homo.

- ” Argumentum SEXTVM. Nemo potest anteriorem se genere, Deus anterior est Maria, non igitur Maria Deum genuit.
 ” genere potuit. quare non est appellanda Dei genitrix.

Hoc argumentum copiosè refellit CASSIANVS lib. 7. de Incarnatione, sed breuiter respondeo, non posse vni-
 gignere aliquem se antiquiorem secundum id, quod antiquior, itaque Maria peperit Deum Christum, nō secundum Diuinitatem, qua erat anterior, sed secundum humanitatem, qua erat posterior. Nec est mirum, si exempla non habemus, quia mysterium hoc singulare est.

- ” Argumentum SEPTIMVM. Filius debet esse hominis
 ” parentibus, sed Christus Deus non est hominis filius.
 ” cū ipse sit Deus æternus, & omnipotens; quæ Maria vult
 ” modo conueniunt.

Hoc etiam argumentum fusè refellit CASSIANVS. Summa est, Filium debere esse hominis filium parentibus secundum eam naturam, quam ab eis accepit, siue quatenus eorum Filius est. Christus autem Deus non accepit à Mariæ naturam diuinam, sed humanam, nec est eius Filius, nisi quatenus homo, & propterea satis est, si matri sit hominis filius; quemadmodum Patri est hominis filius, quatenus Deus est.

- ” Argumentum OCTAVVM. Christus vocatur homo. De-
 ” fer à B. Basilio in Psal. 59. Respondeo, BASILIVM nō dicere
 ” Christum esse hominem Deiferum, vt Theodoretus habet
 ” citat in reprehensione quinti anathematismi, sed conuenire
 ” Christi.

Christi esse *σάρκα θεοφóρον*, id est, carnem Dei gestatricem, est autem nō paruum discrimen inter hominem & carnem. nam homo personam significat, vt etiam Deus; caro autem non personam, sed naturam, vel potius partem naturæ humanæ significat. Quare homo Deifer, non rectè dicitur de Christo, in quo non sunt duæ personæ, homo & Deus; at, caro Deifera, dicitur rectè, quia duæ sunt naturæ, caro & Deitas, & vna est quasi Domicilium ac sedes alterius. Adde, quod S. I G N A T I V S in singulis ferè epist. seipsum *θεοφóρον* inscribit. At quis credat, sanctum illum virum Christi vocabulum sibi assumere voluisse?

Quod si alicubi apud Patres (quod tamen ego inuenire non potui) Christus dicatur homo Deifer, piè explicandum est, vt videlicet sensus sit, Christum ratione humanitatis templum ac sedem esse Diuinitatis. Quemadmodum sanctus A V G V S T I N V S cū in Enchiridio cap. 36. & in libro de prædestinatione Sanctorum, cap. 15. & alibi non rarò dicit, Dei Filium assumpsisse hominem, intelligit nomine hominis, humanitatem.

Deus homo Deifer

CAPVT VIII.

Explicatur, in quo propriè consistat vnio hypostatica duarum naturarum.

SEQVITVR nunc quarta pars nostræ disputationis, in qua explicanda est definitio incarnationis, vt videamus quid sit propriè vniri hypostaticè.

BRENTIVS & SMIDELINVS suprà citati, volunt, vniri hypostaticè diuinam & humanam naturam in Christo, nihil esse aliud, quàm communicari attributa, seu proprietates omnes diuinitatis humanitati Christi; communicari autem dicunt non per se, sed per accidēs. Explicat enim CONCORDIA nuper edita in repetitione copiosa articuli 8. id fieri non per dona creata, & infusa, nec ita vt illa diuina attributa fiat proprietates naturales humanitatis, sed quia Diuinitas inhabitat tanquā in suo proprio corpore in Christi humanitate, & in ea lucet omni sua maiestate, potentia, sapien-